

Uhićenje osobe na koju se odnosi Interpolova tjeratica u schengenskom području i Europskoj uniji može biti protivno načelu zabrane kumuliranja kaznenih postupaka

To je slučaj kada nadležna tijela imaju saznanja o pravomoćnoj sudskoj odluci donesenoj u državi stranci Schengenskog sporazuma ili u državi članici kojom se utvrđuje primjena tog načela

Međunarodna organizacija kriminalističke policije (Interpol) objavila je 2012. na zahtjev Sjedinjenih Američkih Država, na temelju uhiđenog naloga koji su izdala tijela te zemlje, crvenu tjeraticu za njemačkim državljaninom WS radi njegova mogućeg izručenja. Kada se u državi članici Interpola pronađe osoba koja je predmet takve tjeralice, ta država mora, u načelu, privremeno uhititi traženu osobu, nadzirati je ili ograničiti njezino kretanje.

Međutim, čak i prije objave te crvene tjeralice, u Njemačkoj je protiv osobe WS pokrenut istražni postupak koji se, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, odnosio na ista djela kao što su to ona na kojima se temelji ta tjeratica. Taj je postupak pravomoćno zaključen 2010., nakon što je osoba WS platila novčani iznos u skladu s posebnim postupkom sporazumijevanja o kazni, koji je predviđen njemačkim kaznenim pravom. Nakon toga je Bundeskriminalamt (Savezni ured kriminalističke policije, Njemačka) obavijestio Interpol da smatra da je zbog tog ranijeg postupka u ovom slučaju primjenjivo načelo *ne bis in idem*. Tim se načelom, koje je sadržano u članku 54. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma¹ i članku 50. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), zabranjuje, među ostalim, da se protiv osobe protiv koje je sudski postupak već pravomoćno okončan vodi novi kazneni postupak za isto kazneno djelo.

Osoba WS podnijela je 2017. Verwaltungsgerichtu Wiesbaden (Upravni sud u Wiesbadenu, Njemačka) tužbu protiv Njemačke kako bi joj se naložilo poduzimanje potrebnih mjera za povlačenje te crvene tjeralice. U tom pogledu osoba WS ističe povredu načela *ne bis in idem* i povredu svojeg prava na slobodno kretanje, zajamčenog člankom 21. UFEU-a, s obzirom na to da ne može otići u državu stranku Schengenskog sporazuma ili u državu članicu a da se pritom ne dovede u opasnost od uhićenja. Također smatra da je zbog tih povreda obrada njezinih osobnih podataka iz crvene tjeralice protivna Direktivi 2016/680 o zaštiti osobnih podataka u kaznenim stvarima².

U tom je kontekstu Verwaltungsgericht Wiesbaden odlučio uputiti Sudu pitanja o primjeni načela *ne bis in idem* i, konkretnije, o mogućnosti privremenog uhićenja osobe koja je predmet crvene tjeralice u situaciji poput one o kojoj je riječ. Usto, u slučaju primjenjivosti tog načela, taj sud želi znati posljedice u pogledu obrade osobnih podataka sadržanih u takvoj tjeratici koju provode države članice.

¹ Konvencija o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama, koja je potpisana u Schengenu 19. lipnja 1990. i stupila na snagu 26. ožujka 1995. (SL 2000., L 239, str. 19.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 9., str. 12. i ispravak SL 2018., L 41, str. 15.; u daljnjem tekstu: CISA)

² Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP (SL 2016., L 119, str. 89. i ispravak SL 2018., L 127, str. 14.)

U svojoj presudi Sud je, u sastavu velikog vijeća, presudio da članak 54. CISA-e i članak 21. stavak 1. UFEU-a, u vezi s člankom 50. Povelje, treba tumačiti na način da im se ne protivi privremeno uhićenje osobe za kojom je na zahtjev treće države Interpol objavio crvenu tjeralicu, koje provedu tijela države članice Schengenskog sporazuma odnosno države članice, osim ako se pravomoćnom sudskom odlukom donesenom u državi stranci tog sporazuma odnosno državi članici utvrdi da je protiv te osobe već pravomoćno okončan sudski postupak u državi stranci navedenog sporazuma odnosno državi članici za ista djela kao što su to ona na kojima se temelji navedena crvena tjeratica. Sud je također presudio da odredbe Direktive 2016/680, u vezi s člankom 54. CISA-e i člankom 50. Povelje, treba tumačiti na način da im se ne protivi obrada osobnih podataka iz crvene tjeralice koju je izdao Interpol ako takvom sudskom odlukom nije utvrđeno da se na djela na kojima se temelji ta tjeratica primjenjuje načelo *ne bis in idem*, pod uvjetom da takva obrada ispunjava uvjete predviđene tom direktivom.

Ocjena Suda

Sud najprije podsjeća na to da se načelo *ne bis in idem* može primijeniti u situaciji poput one o kojoj je riječ, odnosno u kontekstu u kojem je odluka kojom se pravomoćno zaključuje kazneni postupak donesena na način da optuženik ispuni određene uvjete, osobito plaćanje novčanog iznosa koji je utvrdilo državno odvjetništvo.

Nakon tog pojašnjenja, Sud smatra, kao prvo, da članku 54. CISA-e, članku 50. Povelje i članku 21. stavku 1. UFEU-a nije protivno privremeno uhićenje osobe za kojom je Interpol objavio crvenu tjeralicu sve dok se ne utvrdi da je protiv te osobe već pravomoćno okončan sudski postupak u državi stranci Schengenskog sporazuma odnosno državi članici za ista djela kao što su to ona na kojima se temelji crvena tjeratica i da se stoga primjenjuje načelo *ne bis in idem*.

U tom pogledu Sud navodi da, u situaciji u kojoj postoji sumnja u pogledu primjene načela *ne bis in idem*, privremeno uhićenje može predstavljati nužan korak radi provođenja potrebnih provjera, izbjegavajući pritom bijeg dotične osobe. Ta je mjera stoga opravdana legitimnim ciljem izbjegavanja opasnosti od njezina nekažnjavanja. Nasuprot tomu, ako se pravomoćnom sudskom odlukom utvrdi primjena načela *ne bis in idem*, tada je uzajamnom povjerenju koje postoji između država članica Schengenskog sporazuma i pravu na slobodno kretanje protivno privremeno uhićenje ili produljenje tog oduzimanja slobode. Sud pojašnjava da je na državama strankama Schengenskog sporazuma i državama članicama da osiguraju raspoloživost pravnih sredstava koja omogućuju dotičnim osobama ishođenje takve odluke. Sud također ističe da država članica Interpolu, u slučaju da privremeno uhićenje nije u skladu s pravom Unije jer se primjenjuje načelo *ne bis in idem*, neprovođenjem takvog uhićenja ne bi povrijedila svoje obveze kao članica te organizacije.

Kao drugo, kad je riječ o pitanju u pogledu osobnih podataka iz Interpolove crvene tjeralice, Sud navodi da svaki postupak koji se primjenjuje na te podatke, poput njihova bilježenja u popise tjeratica države članice, predstavlja „obradu” koja je obuhvaćena Direktivom 2016/680³. Usto, on smatra, s jedne strane, da se tom obradom ostvaruje zakonita svrha i, s druge strane, da se ta obrada ne može smatrati nezakonitom samo zato što bi se načelo *ne bis in idem* moglo primijeniti na djela na kojima se temelji crvena tjeratica⁴. Uostalom, ta se obrada koju provode tijela država članica može pokazati nužnom upravo u svrhu provjere primjenjuje li se navedeno načelo.

U tim okolnostima Sud također smatra da se Direktivi 2016/680, u vezi s člankom 54. CISA-e i člankom 50. Povelje, ne protivi obrada osobnih podataka iz crvene tjeralice ako pravomoćnom sudskom odlukom nije utvrđeno da se u konkretnom slučaju primjenjuje načelo *ne bis in idem*. Međutim, takva obrada mora poštovati uvjete predviđene tom direktivom. U tom smislu obrada mora biti, među ostalim, nužna kako bi nadležno nacionalno tijelo obavilo zadaću u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija⁵.

³ Vidjeti članak 2. stavak 1. i članak 3. točku 2. Direktive 2016/680.

⁴ Vidjeti članak 4. stavak 1. točku (b) i članak 8. stavak 1. Direktive 2016/680.

⁵ Vidjeti članak 1. stavak 1. i članak 8. stavak 1. Direktive 2016/680.

Nasuprot tomu, kad se primjenjuje načelo *ne bis in idem*, bilježenje osobnih podataka iz Interpolove crvene tjevalice u popise tjevalica država članica više nije nužno jer se protiv predmetne osobe više ne može voditi kazneni postupak za djela obuhvaćena navedenom tjevalicom i, slijedom toga, ne može je se zbog njih uhititi. Iz toga slijedi da ispitanik mora imati mogućnost zatražiti brisanje svojih podataka. Ako se to bilježenje ipak zadržava, ono mora biti popraćeno navodom da se zbog načela *ne bis in idem* protiv predmetne osobe više ne može voditi kazneni postupak u državi članici odnosno državi ugovornici za ista djela.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293